

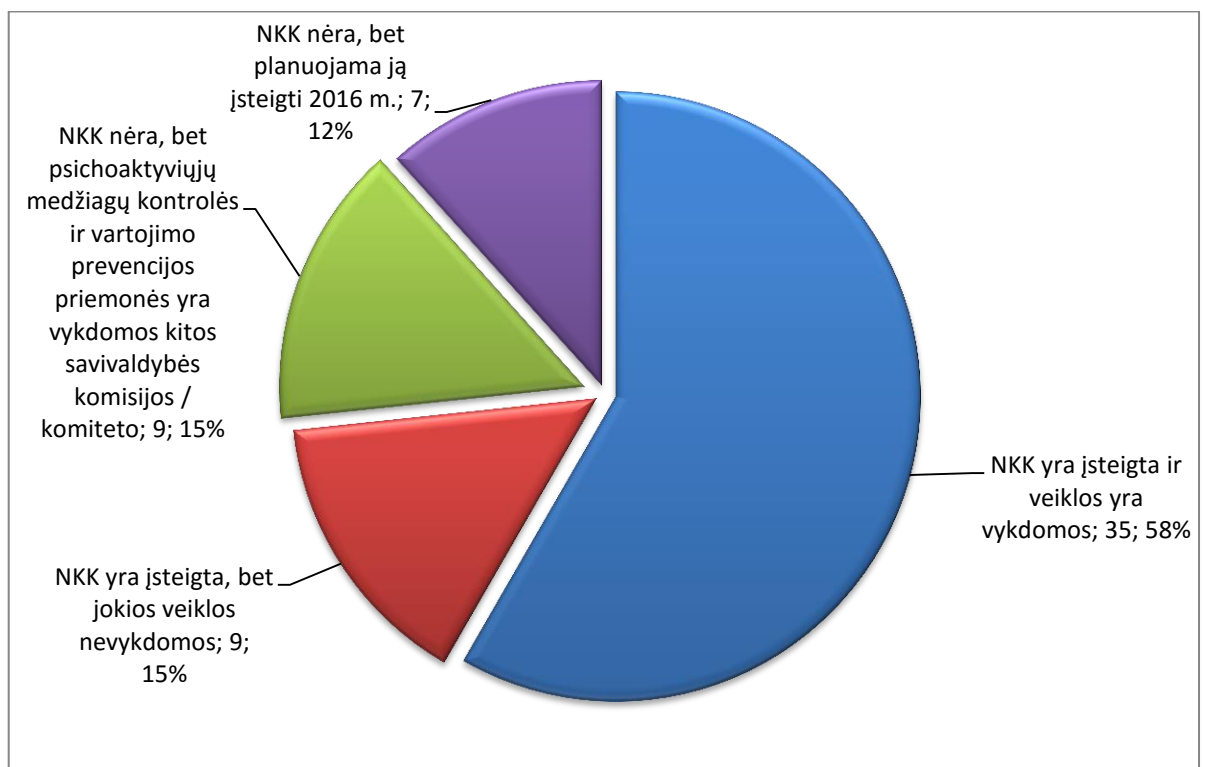
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

**SAVIVALDYBIŲ NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJŲ VEIKLOS
PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCIJOS SRITYJE
ĮGYVENDINIMO 2015 METAIS APŽVALGA**

(PAGAL NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTUI
SAVIVALDYBIŲ PATEIKTUS DUOMENIS)

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) 2016 m. pradžioje atliko Lietuvos Respublikos savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų apklausą apie 2015 m. jų vykdomą veiklą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje bei problemas vykdant minėtą veiklą. Iš 60 savivaldybių anketas užpildė ir Departamentui pateikė 59 savivaldybės. Vienintelė Širvintų rajono savivaldybė anketos neužpildė, tačiau informavo Departamentą, kad narkotikų kontrolės komisija yra įsteigta, bet veiklos nevykdo. Priede yra pateikta savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų veiklos rezultatų suvestinė.

Išanalizavus savivaldybių atsiųstus duomenis, nustatyta, kad iš 60 atsakiusių savivaldybių 73 proc. (44 savivaldybės) yra įsteigusios narkotikų kontrolės komisijas, iš kurių – 80 proc. arba 35 narkotikų kontrolės komisijos vykdo veiklą, susijusią su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, o 18 proc. arba 8 narkotikų kontrolės komisijos jokios veiklos nevykdo. 15 proc. (9 savivaldybės) atsakiusių savivaldybių nėra įsteigusios narkotikų kontrolės komisijų, tačiau nurodė kitoms komisijoms pavedusios vykdyti psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos priemones. 12 proc. apklaustų savivaldybių (7 savivaldybės) narkotikų kontrolės komisijų neturi įsteigusios, tačiau 2016 metais planuoja jas įsteigti (žr. 1 pav.).

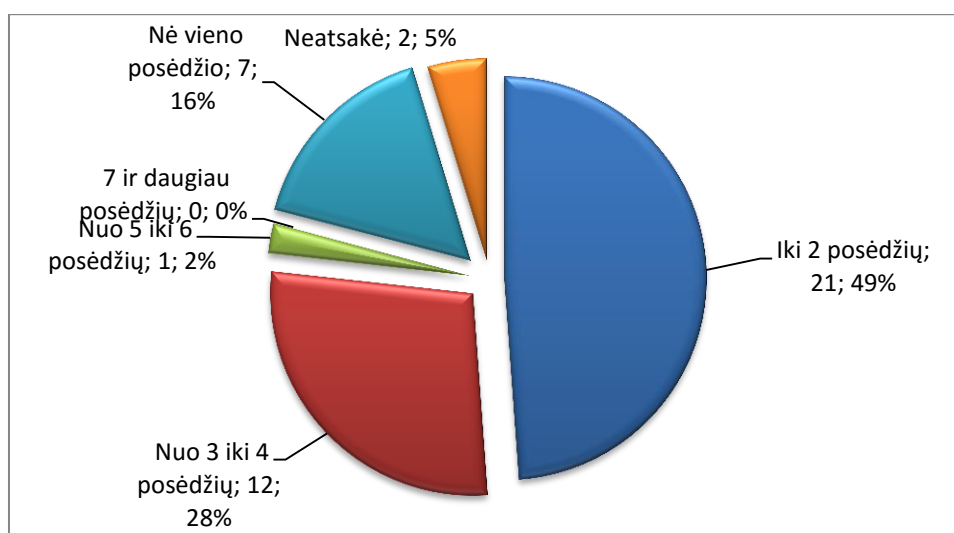
1 pav. Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos 2015 metais (abs. sk. ir proc.) (n=60).

1 lentelė. Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų skaičius ir vykdyta veikla psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje 2011 ir 2015 metais

	2015 metai		2011 metai	
	Abs. sk. (iš viso 60)	Proc.	Abs. sk. (iš viso 60)	Proc.
Savivaldybėse įsteigtos narkotikų kontrolės komisijos	44	73	40	67
Narkotikų kontrolės komisija yra įsteigta ir veiklos yra vykdomos	35	58	38	64
Narkotikų kontrolės komisija yra įsteigta, bet jokios veiklos nevykdomos	9	15	2	3
Narkotikų kontrolės komisijos nėra, bet planuojama įsteigti	7	12	5	8
Narkotikų kontrolės komisijos nėra, bet veiklą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje vykdo kita savivaldybės komisija, komitetas	9	15	15	25

Lyginant 2011 ir 2015 metų duomenis (žr. 1 lentelę) pažymėtina, kad savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų skaičius 6 proc. padidėjo. Tačiau nežymiai sumažėjo narkotikų kontrolės komisijų, vykdančių savo veiklą (2011 m. 64 proc. arba 38 narkotikų kontrolės komisijos vykdė veiklą, tuo tarpu 2015 m. veiklą vykdė 58 proc. arba 35 narkotikų kontrolės komisijos). Pažymėtina, kad 2015 m. 15 proc. apklaustų savivaldybių (9 savivaldybės) nurodė, kad narkotikų kontrolės komisijos yra įsteigtos, tačiau jokios veiklos nevykdo (2011 m. tokių savivaldybių sudarė 3 proc. (arba 2 savivaldybės). 2015 m. apklausos duomenys rodo, kad 15 proc. apklaustų savivaldybių (9 savivaldybės) nors ir neturi įsteigusios narkotikų kontrolės komisijos, visgi veikla psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje yra vykdoma kitos savivaldybės įsteigtos komisijos, komiteto (2011 m. tokių savivaldybių buvo 25 proc. arba 15).

Nors 35 savivaldybėse 2015 m. veikė narkotikų kontrolės komisijos, tačiau galima teigti, kad jų veikla nebuvo intensyvi. 49 proc. savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nurodė, kad per 2015 m. turėjo ne daugiau 2 posėdžių. 28 proc. narkotikų kontrolės komisijų vidutiniškai per ketvirtį suorganizavo tik po vieną posėdį. 16 proc. narkotikų kontrolės komisijos 2015 m. posėdžių neorganizavo. Galima daryti prielaidą, kad daugumoje savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų veikla psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje vyksta tik formaliai (žr. 2 pav.).

2 pav. Per 2015 metus suorganizuoti savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos posėdžiai (n=43) (abs. sk. ir proc.)

Narkotikų kontrolės komisijų posėdžių metu 2015 metais *dažniausiai* buvo nagrinėjami šie klausimai:

- bendradarbiavimo su kitomis savivaldybės institucijomis bei įstaigomis, sprendžiant psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos aktualijas ir problemas;
- susiję su psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir jų vartojimo prevencijos savivaldybės teritorijoje veiklos plano rengimu.

Narkotikų kontrolės komisijų organizuojamuose posėdžiuose gana *retai* buvo nagrinėjamos *problemos*, susijusios su:

- priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo asmenų gydymu;
- pagalba vaikams ir jaunimui, eksperimentuojantiems / nereguliariai vartojantiems alkoholį ar narkotikus;
- psichologine ir socialine rehabilitacija asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo (žr. 3 pav.).

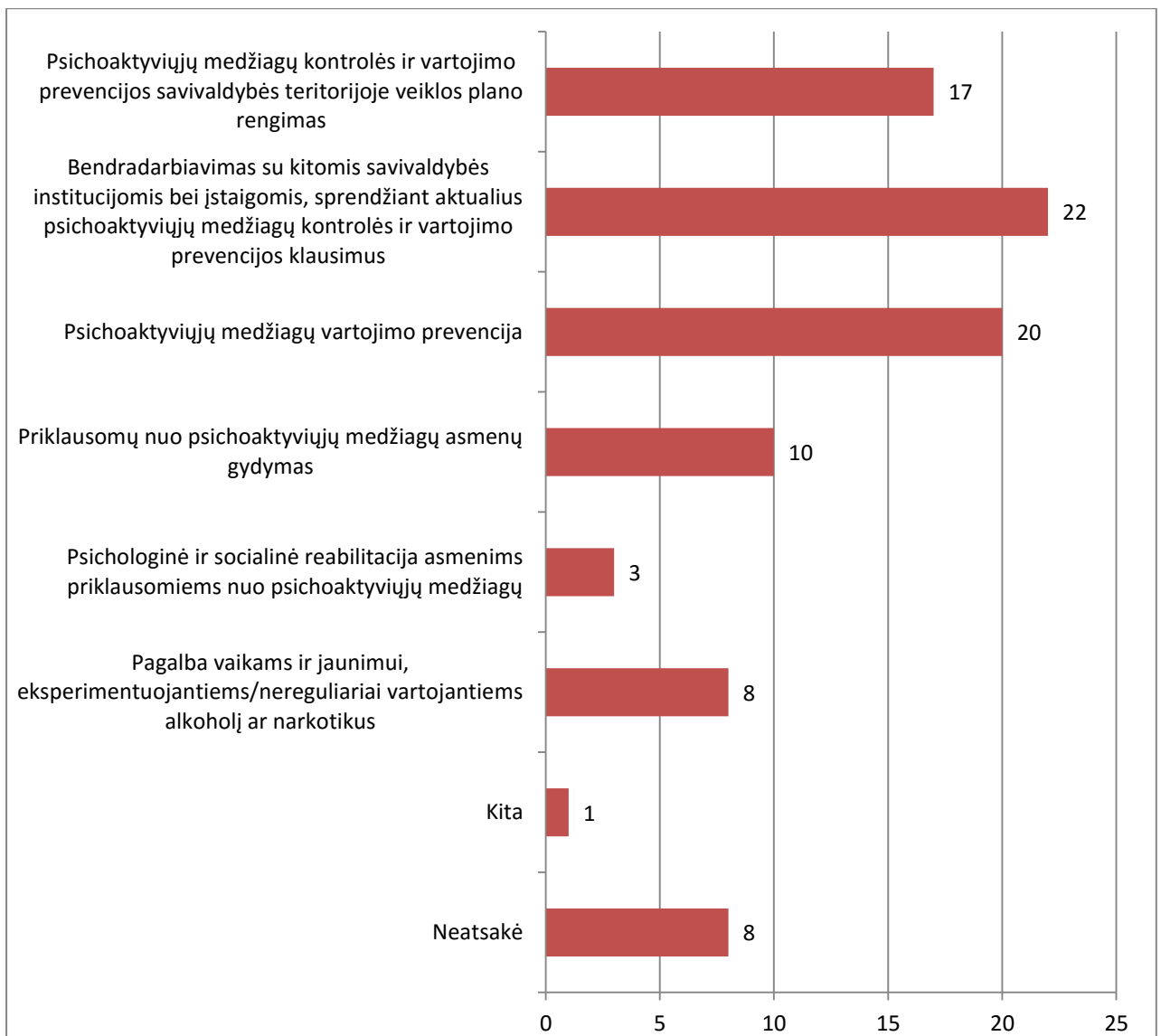
Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, ypač tarp vaikų ir jaunimo, sukelia rimtus sveikatos sutrikimus, psichologines bei socialines pasekmes, kurios skaudžios ne tik pačiam žmogui, jo artimiesiems, bet jos atsiliepia ir visuomenei. Siekiant užkirsti kelią priklausomybės ligų vystymuisi labai aktualu teikti ankstyvosios intervencijos paslaugas, kad jos būtų lengvai prieinamos vaikams ir jaunimui, linkusiems vartoti alkoholį ir / ar narkotikus. Šiuo metu ankstyvosios intervencijos paslaugų poreikis išlieka didelis, nes daugiausia veiklų savivaldybėse yra nukreipta bendrosios psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos vykdymui. Nors narkotikų kontrolės komisijų nariai retai nagrinėja, diskutuoja, sprendžia problemas, susijusias su pagalbos teikimu vaikams ir jaunimui, kurie eksperimentuoja / nereguliariai vartoja alkoholį ir / ar narkotikus, tačiau specialistai, dalyvaujantys ankstyvosios intervencijos mokymuose pabrėžia ankstyvosios intervencijos aktualumą ir poreikį bei

tokių paslaugų užtikrinimo savivaldybėse svarbą. Tai patvirtina ir šios apklausos rezultatai apie mokymų temų naudingumą savivaldybių nariams – iš 59 mokymų poreikius įvertinusių savivaldybių 93 proc. ankstyvosios intervencijos temą įvertino kaip labai naudingą ir naudingą. Galima daryti prielaidą, kad dėl žinių trūkumo minėtai problemai spręsti skiriamas per mažas dėmesys.

Departamentas, siekdamas plėsti ankstyvosios intervencijos paslaugas ir jų prieinamumą, nuo 2011 metų šiai sričiai pradėjo skirti didesnę dėmesį ir vadovaudamasis gerąja šalių praktika parengė metodinę medžiagą „Ankstyvosios intervencijos vadovas“ ir ją adaptavo Lietuvai. Šis leidinys skirtas psichologams, socialiniams darbuotojams, socialiniams pedagogams, kitiems specialistams, dirbantiems pedagoginėse, psichologinėse tarnybose, priklausomybės ligų centruose, psichikos sveikatos centruose, vaikų socializacijos centruose, nevyriausybinėse organizacijose. 2013–2016 m. Departamentas suorganizavo ir vykdė 7 mokymus ir apmokė 150 Lietuvos specialistų, kaip sėkmingai ir efektyviai dirbti su 14 – 21 metų amžiaus vaikais ir jaunimu, eksperimentuojančiu / nereguliariai vartojančiu alkoholi ir narkotikus, bet kai dar nėra išreikštų priklausomybės požymių.

Departamentas, siekdamas, kad bendrojo ugdymo mokyklų bendruomenės nariai (tėvai, kiti teisėti vaiko atstovai, mokytojai, vaikai) žinotų, kur kreiptis pagalbos, jeigu vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas, 2015 metais inicijavo Lietuvos savivaldybes parengti informacinę medžiagą – atmintinę, kur galima kreiptis pagalbos konkrečioje savivaldybėje, jeigu vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas. Savivaldybių pateikta informacija yra patalpinta ir prieinama visuomenei Departamento interneto svetainės rubrikoje „Kur kreiptis pagalbos Jūsų savivaldybėje, jeigu vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas?“ (<http://ntakd.lrv.lt/lt/prevencija/kur-kreiptis-pagalbos-jusu-savivaldybeje-jeigu-vaikas-vartoja-psychoaktyvias-medziagas>).

Kiekvienai savivaldybei rekomenduota parengtą informacinę medžiagą išplatinti savo savivaldybės teritorijoje esančioms bendrojo ugdymo mokykloms, siekiant, kad informacija, kur galima kreiptis pagalbos, jei vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas, būtų žinoma ir lengvai prieinama visiems mokyklos bendruomenės nariams (tėvams, mokytojams, vaikams).

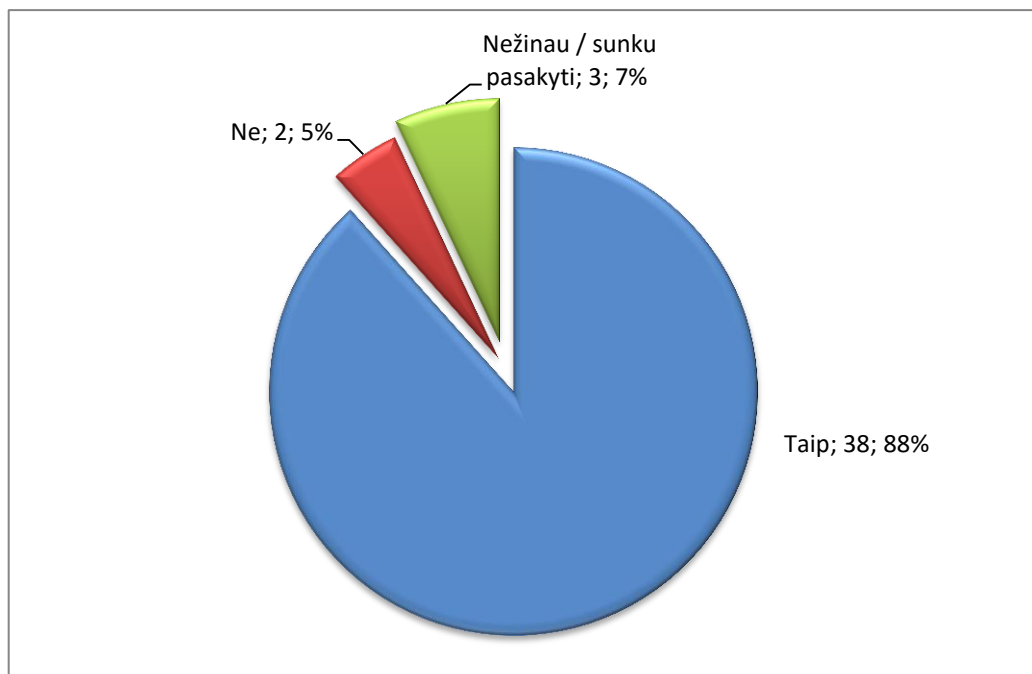
3 pav. Narkotikų kontrolės komisijų posėdžių metu nagrinėjami klausimai (abs. sk.) (n=43)

Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos pagrindinis uždavinys – koordinuoti narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos veiksmus savo savivaldybės teritorijoje. Įgyvendindamos minėtą pagrindinį uždavinį, jos atlieka įvairias funkcijas, kurios nurodytos Pavyzdiniuose savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nuostatuose (patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. 416). Tačiau didžioji dalis savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų mano, kad būtina keisti Pavyzdinius savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nuostatus, įtraukiant ne tik funkcijas, susijusias su narkotikų kontrole ir jų vartojimo prevencijos priemonių įgyvendinimu, bet ir praplečiant jas ir integruojant visas psichoaktyvias medžiagas (žr. 4 pav.).

Pažymėtina, kad minėtas narkotikų kontrolės komisijų siūlymas jau realizuojamas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija yra parengusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr.416 „Dėl Pavyzdinių savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriuo

keičiamas savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos pavadinimas į savivaldybių psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos komisiją, kartu išplečiami Pavyzdiniai savivaldybių psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos komisijos nuostatai.

Šias nuostatas patvirtina ir mokslininkų įžvalgos, kad vykdant kontrolės ir prevencijos priemones svarbu įtraukti ne tik narkotikus, bet ir alkoholį bei tabaką, nes bet kokių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas padidina riziką, kad bus pradėtos vartoti ir kitos psichoaktyviosios medžiagos (pavyzdžiui, ankstyvas alkoholio arba tabako vartojimas padidina narkotikų vartojimo riziką). Jeigu psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija išskaidoma į alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimo ir rūkymo problemas, toks požiūris neleidžia sudaryti visuminio, integralaus vaizdo apie realų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo lygį, nors yra įrodyta, kad šių medžiagų vartojimas yra tarpusavyje susijęs, ir kelių medžiagų vartojimo poveikis nėra lygus jų atskirų poveikių sumai. Daugelis veiksnių (pvz., šeimos ar bendraamžių įtaka), įtakančių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, daugiausia yra nepriklausomi nuo psichoaktyviųjų medžiagų rūšies. Kur kas veiksmingiau į programas įtraukti visas psichoaktyviasias medžiagas, negu kurti atskiras programas atskiroms medžiagoms. Siekiant prevencijos priemonių, skirtų jaunimui, efektyvumo, priemonės turi apimti ir teisėtai vartojamas psichoaktyviasias medžiagas (alkanolį ir tabaką), nes jaunimas mato suaugusiuosius vartojant šias medžiagas kasdieniniame gyvenime.

4 Pav. Požiūris į narkotikų kontrolės komisijų nuostatų išplėtimą, įtraukiant alkoholio bei tabako kontrolės ir prevencijos priemones (abs.sk. ir proc.) (n=43)

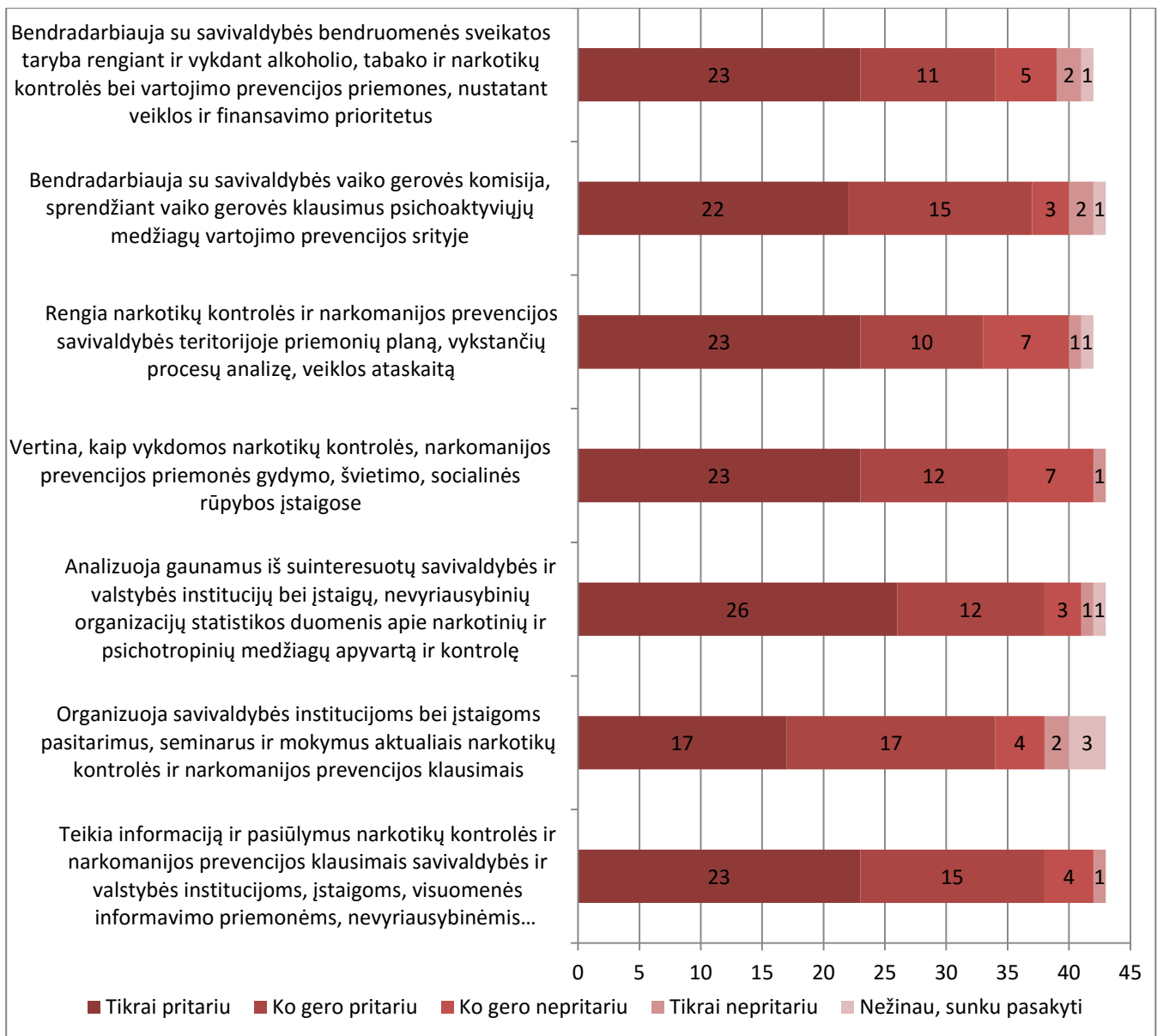
Narkotikų kontrolės komisijos pakankamai gerai žino joms priskirtas funkcijas ir jas vykdo (žr. 5 pav.). Tik 1 – 2 narkotikų kontrolės komisijos nežinojo, kaip vertinti jiems priskirtas funkcijas.

Analizuojant savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų vykdomas funkcijas, pastebima tendencija, kad narkotikų kontrolės komisijų veikla labiau nukreipta į žemiau pateikiamų funkcijų įgyvendinimą:

- duomenų, gaunamų iš suinteresuotų savivaldybės ir valstybės institucijų bei įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, analizę;
- gydymo, švietimo, socialinės rūpybos įstaigose vykdomų prevencijos priemonių vertinimą ir analizę;
- savivaldybės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių plano bei jo veiklos ataskaitos rengimą;
- informacijos teikimą savivaldybės ir valstybės institucijoms, įstaigoms narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos klausimais.

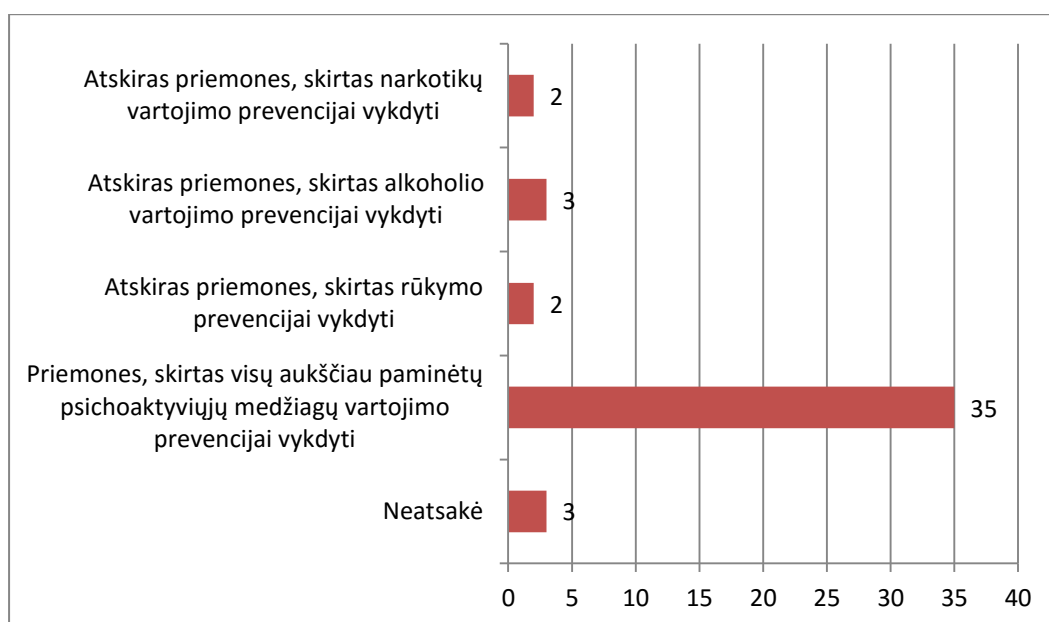
Nors daugiau nei pusė (23 iš 43) narkotikų kontrolės komisijų nurodė, kad *tikrai pritaria* jų vykdomai funkcijai – rengti savivaldybės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių (veiklos) planą bei jo veiklos ataskaitą, tačiau mažiau nei pusė (19) narkotikų kontrolės komisijų pateikė veiklos ataskaitas už 2015 metus. Tik 6-ių savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos kartu su veiklos ataskaitomis pateikė ir savivaldybių narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programas ir / ar programų priemonių (veiklos) įgyvendinimo planus. Išanalizavus narkotikų kontrolės komisijų pateiktas narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių (veiklos) ataskaitas, paaiškėjo, kad kai kurios narkotikų kontrolės komisijos pateikė tik trumpas santraukas apie 2015 metais vykdytas veiklas. Kaip pavyzdines savivaldybes galima išskirti *Trakų raj.*, *Pasvalio raj.* bei *Vilkaviškio raj.*, kurių narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių (veiklos) ataskaitose struktūriškai ir išsamiai aprašyti narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programų priemonių (veiklos) įgyvendinimo uždaviniai, siejami rezultatai, vertinimo kriterijai.

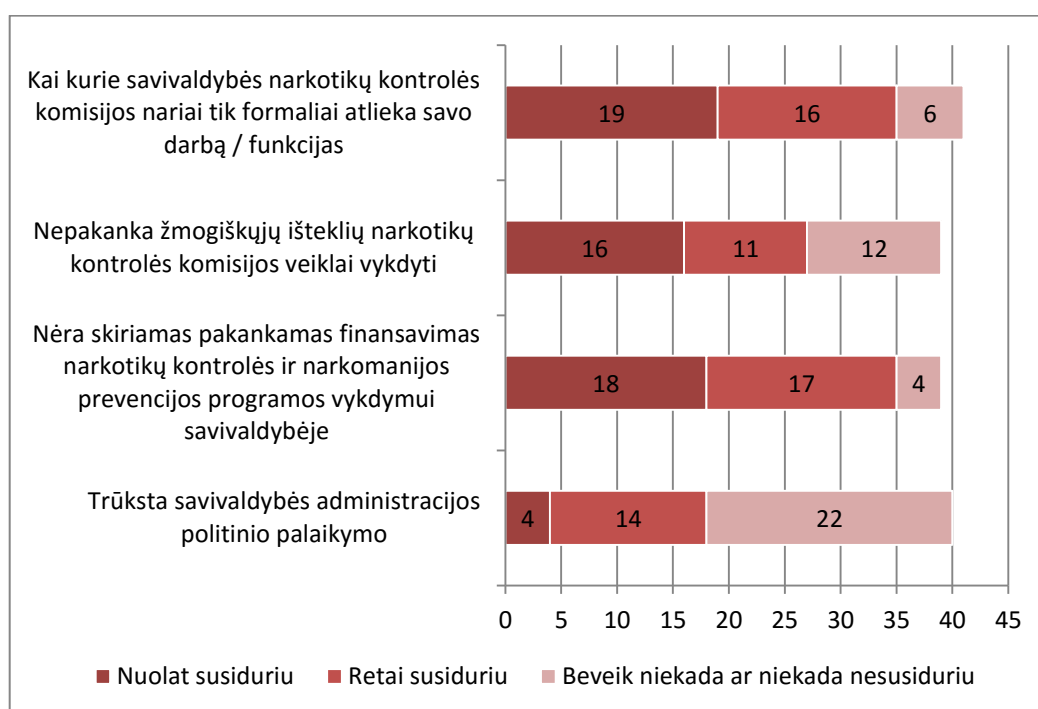
5 pav. Narkotikų kontrolės komisijų vykdomų funkcijų vertinimas (abs. sk.) (n=43)

Pažymėtina, kad 81 proc. arba 35 narkotikų kontrolės komisijos, rengdamos narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių planą / programą bei vykdydamos veiklas, dėmesį skyrė ne vien tik narkotinių ir psichotropinių medžiagų, bet ir alkoholio bei tabako kontrolei ir prevencijai vykdyti (žr. 6 pav.). Vis dar išlieka savivaldybių, kurios įtraukia atskiras prevencijos priemones, skirtas atskirų psichoaktyviųjų medžiagų kontrolei ir prevencijai vykdyti.

6 pav. Priemonių, skirtų narkotikų, alkoholio ir rūkymo prevencijai vykdyti, įtraukimas rengiant narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programą / priemonių planą (abs.sk.) (n=43)

Apklausoje metu siekta išsiaiškinti, su kokiais sunkumais vykdydamos savo veiklą susiduria savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos. Daugiausia sunkumų vykdydant veiklą kelia formalus narkotikų kontrolės komisijų narių darbas, nepakankamas finansavimas programų vykdymui bei žmogiškųjų išteklių trūkumas, tuo tarpu savivaldybių administracijos palaikymas – atvirkščiai – nekelia sunkumų (žr. 7 pav.). Tad galima daryti prielaidą, kad savivaldybių administracijos palaikymas galėtų būti „panaudotas“ narkotikų kontrolės komisijų išvardintiems sunkumams įveikti.

7 pav. Sunkumai, su kuriais susiduria narkotikų kontrolės komisijos, vykdydamos savo funkcijas ir veiklą (n=43)

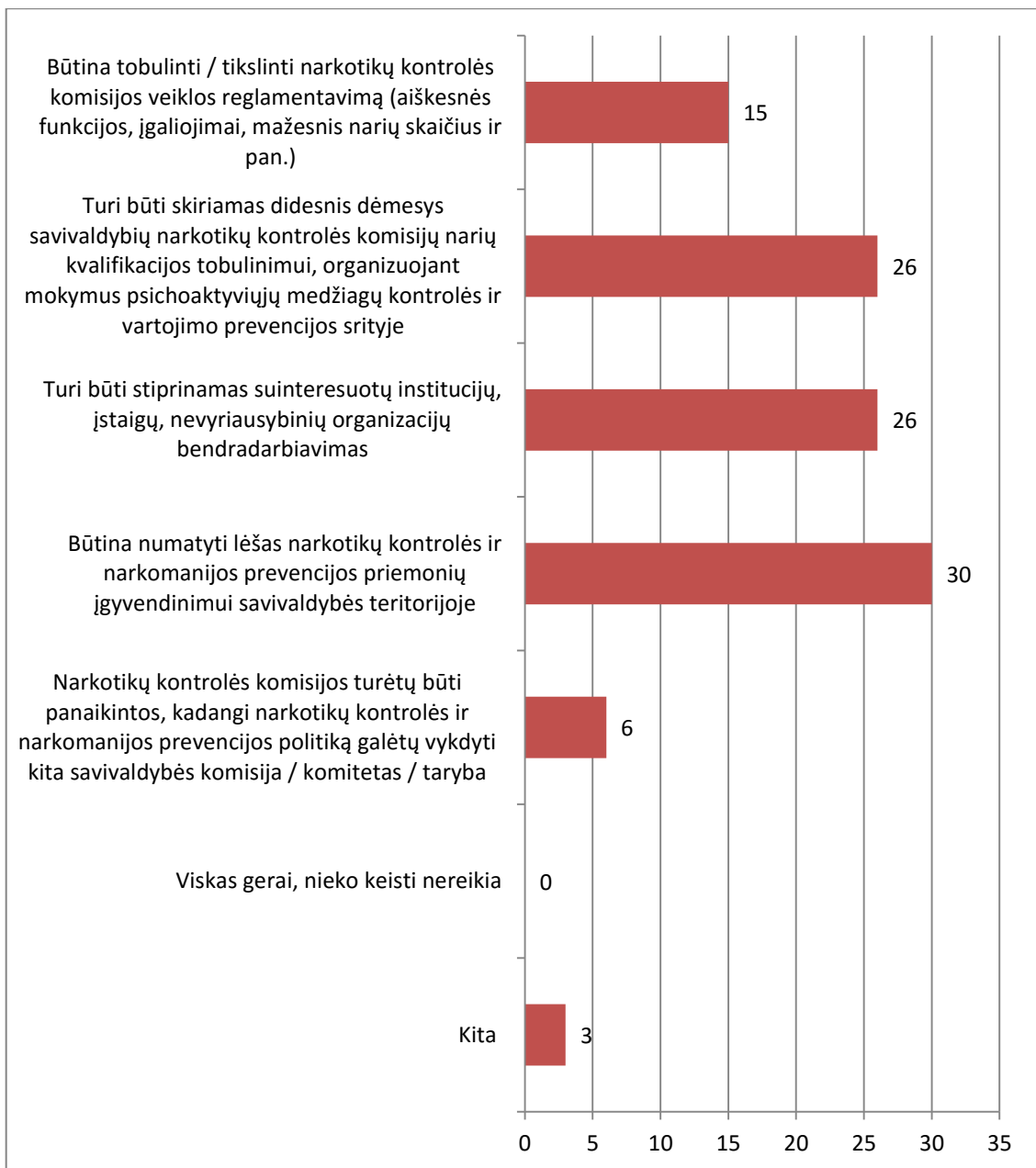
Nė viena narkotikų kontrolės komisija nemano, kad jų veikla nepriekaištinga ir nieko keisti nereikia, tai reiškia, kad psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir jų vartojimo prevencijos veiklos savivaldybėse gali būti tobulinamos. Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos atsižvelgdamos į sunkumus, kurie trukdo joms vykdyti savo funkcijas ir veiklą, mato ir tobulintinas sritis (žr. 8 pav.), tokias kaip:

- lėšų numatymas narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių įgyvendinimui;
- suinteresuotų institucijų, įstaigų, nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo stiprinimas;
- narkotikų kontrolės komisijų narių kvalifikacijos tobulinimas, organizuojant mokymus.

Departamentas 2016 m. numato organizuoti ir vykdyti 2 mokymus savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nariams, kas atliepia jų išsakytiems poreikiams dėl specialistų kvalifikacijos tobulinimo ir mokymų organizavimo.

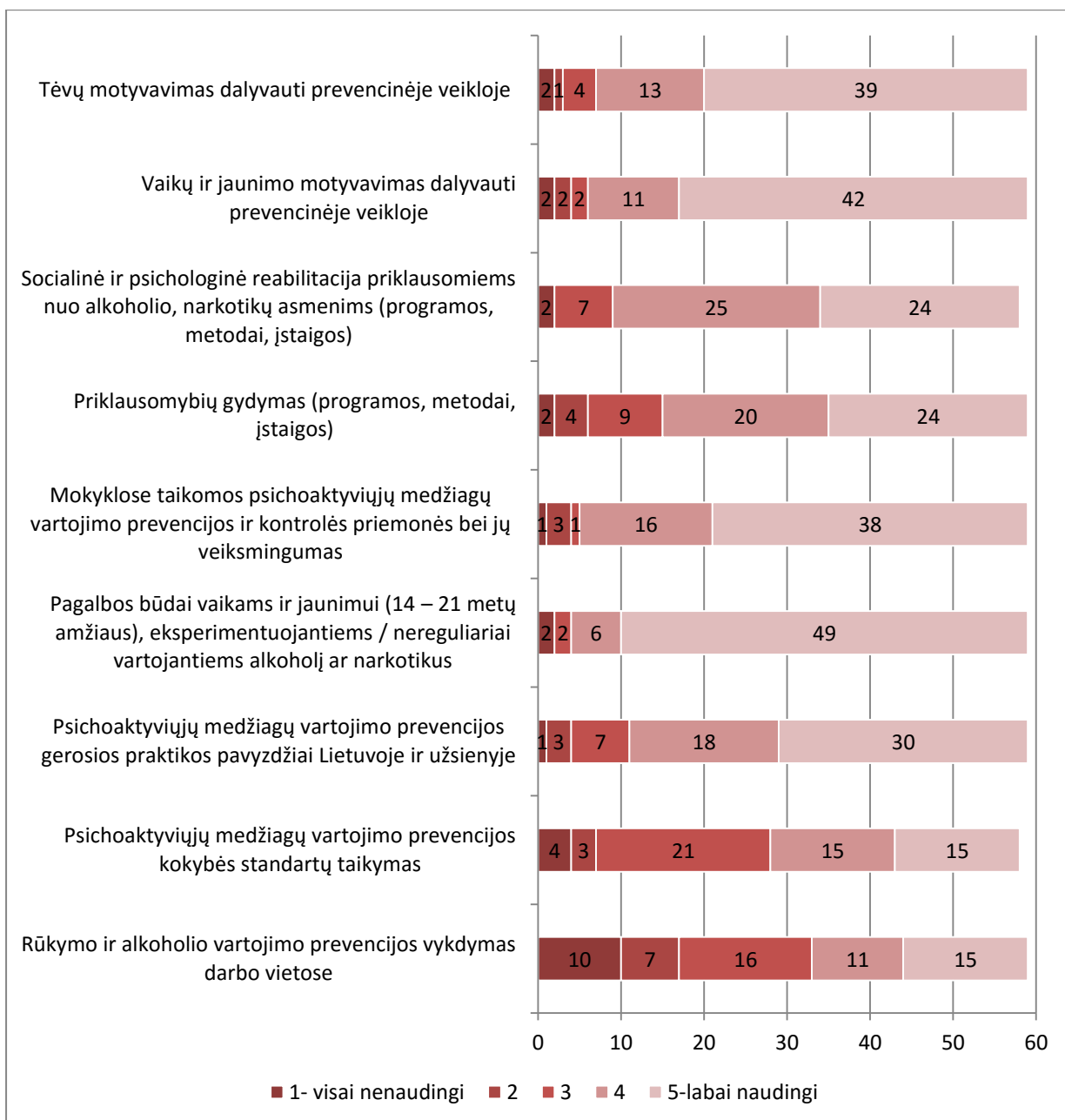
Iš 43 narkotikų kontrolės komisijų 14 proc. mano, kad narkotikų kontrolės komisijos turėtų būti panaikintos, kadangi narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos politiką galėtų vykdyti kita savivaldybės komisija ar komitetas (žr. 8 pav.).

Apklausoje rezultatai parodė, kad 16 savivaldybių nėra įsteigusios narkotikų kontrolės komisijų, iš kurių 56 proc. savivaldybių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos koordinavimą pavedusios kitoms savivaldybės komisijoms. Kai kurių narkotikų kontrolės komisijų teigimu, mažesnėse savivaldybėse žmogiškieji išteklių labai riboti, tie patys specialistai dažniausiai būna kelių komisijų nariais, tuomet jų veikla komisijose tampa labai formali, sunku užtikrinti efektyvų veiklos planavimą ir organizavimą. Todėl savivaldybėms būtų naudinga peržiūrėti ir revizuoti esamą savivaldybės administracinę struktūrą, išskiriant komisijų, tarybų ar darbo grupių skaičių bei jų narių pasiskirstymą, kas suteiktų galimybę optimizuoti jų darbą, galbūt komisijas / darbo grupes sujungti, panaikinti ar išplėsti, įgalinant kiekvieną komisijos narį aktyviam ir efektyviam darbui jose.

8 Pav. Siūlymai tobulinti narkotikų kontrolės komisijų veiklą (abs.sk.) (n=43)

Apklausoje metu siekta išsiaiškinti savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų narių mokymų poreikius. Apklausoje dalyviai galėjo įvertinti mokymų temų naudingumą. Kaip rodo apklausoje rezultatai, naudingiausios mokymų temos narkotikų kontrolės komisijų nariams būtų šios: „Pagalbos būdai vaikams ir jaunimui (14 – 21 metų amžiaus), eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems alkoholį ar narkotikus“; „Vaikų ir jaunimo motyvavimas dalyvauti prevencinėje veikloje“; „Mokyklose taikomos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir kontrolės priemonės bei jų veiksmingumas“; „Tėvų motyvavimas dalyvauti prevencinėje veikloje“. Mažiau naudingomis temomis buvo pasirinktos: „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos gerosios praktikos pavyzdžiai Lietuvoje ir užsienyje“; „Priklausomybių gydymas“; „Socialinės ir psichologinės rehabilitacijos priklausomiems nuo alkoholio, narkotikų asmenims“. Mažiausiai naudingos mokymų temos buvo įvardintos šios: „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartų taikymas“ ir „Rūkymo ir alkoholio vartojimo prevencijos vykdymas darbo vietose“. (žr. 9 pav.).

9 pav. Narkotikų kontrolės komisijų narių mokymų poreikio įvertinimas (n=43)

Pažymėtina, kad psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas tarp darbuotojų yra labai aktuali problema, nes šių medžiagų vartojimas neigiamai atsiliepia visai bendruomenei. Lietuvoje ypatingai pasigendama dėmesio šiai problemai spręsti bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonių, vykdomų darbo vietose.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 90 proc. 25-54 m. amžiaus Lietuvos gyventojų ir 80 proc. 20-64 m. amžiaus Lietuvos gyventojų dirba. Lietuvoje atliktų apklausų rezultatai atskleidžia, kad dauguma dirbančiųjų vartoja alkoholį ir daugiau nei trečdalis rūko. Daugiau nei trečdalis darbuotojų yra vartoję alkoholį darbo vietoje. 1 iš 7 darbuotojų yra dirbęs prasčiau arba jam buvo sunkiau atlikti užduotis dėl alkoholio vartojimo sukulto apsvaigimo ar pagirių, o 1 iš 5 dirbančiųjų yra tekę dirbti daugiau ar sunkiau dėl bendradarbių alkoholio vartojimo ir netinkamo

pareigų atlikimo. Departamento atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad iš visų psichoaktyviųjų medžiagų darbovietėse aktualiausia problema yra tabako gaminių vartojimas. Departamento duomenimis, kasdien rūko reikšmingai didesnė dalis dirbančių darbovietėse (1 iš 3) nei nedirbančių, dirbančių namuose ar užsiimančių individualia veikla asmenų (1 iš 5). Be to, 1 iš 4 kasdien rūkančių darbuotojų kasdien rūko uždarose patalpose darbe, kas gali neigiamai atsilipti ne tik jų, bet ir bendradarbių sveikatai.

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas gali iššaukti įvairius sveikatos sutrikimus, problemas darbe, šeimoje ir tarpusavio santykiuose, teisingas ir finansines problemas. Darbovietėse padaugėja nelaimingų atsitikimų, pravaikštų ir sumažėja darbo našumas.

Kadangi dauguma suaugusiųjų didelę laiko dalį praleidžia darbe, darbovietės suteikia galimybę pasiekti pačią produktyviausią visuomenės dalį, įgyvendinti jai skirtas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos strategijas bei sumažinti šių medžiagų vartojimo keliamą žalą.

Departamentas nuo 2014 m. skyrė ypatingą dėmesį psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos darbo vietose sričiai. Departamento atstovai dalyvavo Europos Tarybos Pompidou grupės ekspertų darbo grupės dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos darbo vietose veikloje, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos darbo vietose poreikio klausimai buvo įtraukti net į du 2014 m. vykdytus tyrimus, kurie atlikti bendradarbiaujant su Higienos institutu ir Valstybine darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Remiantis atliktų tyrimų rezultatais, tarptautinių organizacijų rekomendacijomis bei užsienio šalių gerąja patirtimi, 2014 m. buvo parengtos ir visuomenei išplatintos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos darbo vietose rekomendacijos. O 2015 m. Departamentas parengė ir išplatino informacinę medžiagą apie pasyvų rūkymą darbo vietose, pagalbą bendradarbiams, metantiems rūkyti, bei informacinę medžiagą specialistams apie rūkymo prevenciją darbo vietose. Minėtos problemos, tyrimų rezultatai bei rekomendacijos buvo pristatyti ir aptarti 2014 m. Departamento organizuotoje apskritojo stalo diskusijoje bei 2015 – 2016 m. organizuotuose 5 mokymuose.

Sprendžiant darbuotojų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją, svarbus ne tik valstybės, darbdavių ir darbuotojų, bet ir savivaldybių vaidmuo. Kadangi narkotikų kontrolės komisijos koordinuoja prevencinę veiklą savo savivaldybėje, svarbu didinti jų narių sąmoningumą dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos darbo vietose svarbos.

IŠVADOS

1. Išanalizavus savivaldybių atsiųstus duomenis, nustatyta, kad iš 2015 metais 60 atsakiusiųjų savivaldybių 44 savivaldybės yra įsteigusios narkotikų kontrolės komisijas, iš kurių 35 savivaldybės vykdo veiklą, susijusią su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija. 9 iš 16 savivaldybių, kuriose nėra įsteigtų narkotikų kontrolės komisijų, pažymėjo, kad psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos priemonės bei su tuo susijusius probleminius klausimus (pvz.: savivaldybėse veikia prevencinio darbo komisijos, kurios atsakingos už nusikalstamumo, patyčių, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos sritis ir pan.) vykdo kitos savivaldybėse įsteigtos komisijos.

2. Daugumoje savivaldybių, kuriose yra įsteigtos narkotikų kontrolės komisijos, veikla psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje vyksta tik formaliai, tai rodo organizuojamų narkotikų kontrolės komisijų posėdžių skaičius, t. y. 21 savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nurodė, kad per 2015 m. turėjo ne daugiau 2 posėdžių. 12 narkotikų kontrolės komisijų vidutiniškai per ketvirtį suorganizavo tik po vieną posėdį, o 7 narkotikų kontrolės komisijos 2015 m. neorganizavo nei vieno posėdžio. Formalų narkotikų kontrolės komisijų veiklos atlikimą patvirtina ir pačių narkotikų kontrolės komisijų narių įvardinti vykdomos veiklos sunkumai, tokie kaip „formalus narkotikų kontrolės komisijų narių darbas“, „nepakankamas finansavimas programų vykdymui“, žmogiškųjų išteklių trūkumas bei nepakankamos specialistų kompetencijos vykdyti veiklą, susijusią su psichoaktyviųjų medžiagų kontrole ir vartojimo prevencija.

3. Narkotikų kontrolės komisijų posėdžių metu dažniausiai nagrinėjami bendradarbiavimo klausimai su kitomis savivaldybės institucijomis bei įstaigomis, sprendžiant psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos klausimus bei iškylančias problemas. Tokie aktualūs klausimai, kaip pagalbos suteikimas vaikams ir jaunimui, eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyviasias medžiagas, nagrinėti tik 8 savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų posėdžiuose. Galime daryti prielaidą, kad minėtus klausimus nagrinėja savivaldybių vaiko gerovės komisijos, kurios gali skirti dalyvavimą ankstyvosios intervencijos programoje, kaip minimalią vaiko priežiūros priemonę. Galima ir kita prielaida, kad narkotikų kontrolės komisijų nariams trūksta informacijos ir žinių apie ankstyvosios intervencijos programą ir jos taikymo galimybes savivaldybėse, nes būtent ankstyvosios intervencijos mokymų poreikį narkotikų kontrolės komisijų nariai įvardino, kaip ypač aktualų.

4. 35 narkotikų kontrolės komisijos rengdamos narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos priemonių planą / programą bei vykdydamos veiklas įtraukė ne tik narkotikų, bet ir alkoholio, tabako vartojimo prevencijos ir kontrolės priemones, taip išplėsdamos jų komisijai priskirtas funkcijas. 38 narkotikų kontrolės komisijos mano, jog būtų tikslinga išplėsti Pavyzdinius savivaldybių

narkotikų kontrolės komisijų nuostatus, įtraukiant ne tik narkotikų, bet ir alkoholio, tabako vartojimo prevencijos ir kontrolės priemones, siekiant kompleksinio požiūrio ir išskylančių problemų sprendimo, kartu keičiant savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos pavadinimą (į Psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos komisijos).

5. Išanalizavus 19 narkotikų kontrolės komisijų pateiktų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo kontrolės ir veiklos ataskaitas už 2015 metus galima išskirti kelias savivaldybes, kurios išsamiai aprašė vykdytas veiklas – tai Vilkaviškio raj., Trakų raj., Pasvalio raj. ir Šilutės raj. savivaldybės.

6. Narkotikų kontrolės komisijų nariai išreiškė didelį specialistams skirtų mokymų narkotikų, alkoholio, tabako paklausos ir pasiūlos mažinimo klausimais poreikį. Aktualiausiomis mokymų temomis narkotikų kontrolės komisijų nariai įvardino: „Pagalbos būdai vaikams ir jaunimui (14 – 21 metų amžiaus), eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems alkoholį ar narkotikus“; „Vaikų ir jaunimo motyvavimas dalyvauti prevencinėje veikloje“; „Mokyklose taikomos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir kontrolės priemonės bei jų veiksmingumas“; „Tėvų motyvavimas dalyvauti prevencinėje veikloje“, mažiau svarbios temos apima klausimus nuo rūkymo ir alkoholio vartojimo prevencijos vykdymo darbo vietose iki priklausomybių gydymo.

REKOMENDACIJOS

1. Departamentas rekomenduoja visose Lietuvos savivaldybėse **steigti** Psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo komisijas, kurių veikla įtrauktų visų psichoaktyviųjų medžiagų kontrolę ir jų vartojimo prevenciją. Pažymėtina, kad siekiant užtikrinti efektyvesnę šiuo metu veikiančių savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų veiklą, praplečiant šių komisijų veiklą, funkcijas, teises, nurodant, kad komisijos koordinuotų ne tik narkotikų, bet ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos veiksmus savivaldybėje, taip pat siekiant subalansuotos visų psichoaktyviųjų medžiagų paklausos ir pasiūlos mažinimo politikos kūrimo ir jos priemonių įgyvendinimo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr.416 „Dėl Pavyzdinių savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriuo taip pat keičiamas ir savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos pavadinimas į savivaldybių psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos komisiją.

2. Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijoms rekomenduojama **intensyviau bendradarbiauti** su valstybės bei savivaldybės institucijomis, įstaigomis sprendžiant aktualius klausimus, susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų kontrole ir vartojimo prevencija, ypatingą dėmesį skiriant bendradarbiavimui su Vaiko gerovės komisijomis, jaunimo reikalų koordinatoriais bei visuomenės sveikatos biurų specialistais atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikius, jų amžių, kultūrą ir kitus ypatumus.

3. Rekomenduojama **stiprinti** savivaldybių (įskaitant ir narkotikų kontrolės komisijas) ir nevyriausybinių organizacijų **bendradarbiavimą**, įgyvendinant vaikams ir jaunimui skirtas priemones, stiprinant bendruomenės iniciatyvas bei tėvų dalyvavimą prevencijoje. Toks bendradarbiavimas leidžia operatyviau ir lanksčiau reaguoti į naujai iškylančias problemas bei leidžia konsoliduoti pastangas veikiant bendruomenės labui. Bendradarbiaujant su nevyriausybiniomis organizacijomis pirmenybę teikti partnerystei, kuri įmanoma tik nuolatinės komunikacijos tarp abiejų sektorių kontekste ir pagrįsta abipusiu sutarimu, supratimu ir vykdoma pasiskirstant darbus. Ji apima abipusišką įtaką, išryškina abipusę atsakomybę ir lygiateisį dalyvavimą.

4. **Rengti, vykdyti bei vertinti** savivaldybėse vykdomas psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos programas bei jų įgyvendinimo priemonių planus. Siekti, kad psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos programos taptų ne vien politiniais, bet ir praktiniais dokumentais.

5. Savivaldybėms būtų naudinga **vadovautis** Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengtomis šiomis metodinėmis rekomendacijomis savivaldybėms:

5.1. „*Psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos programų rengimas Lietuvos savivaldybėse*“, kuriose remiantis geriausia užsienio šalių praktika ir patirtimi, pateikiama informacija bei praktiniai patarimai, kaip parengti, įgyvendinti bei įvertinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas. Pažymėtina, kad vykdoma nacionalinė psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa nebus veiksminga ir nepasieks bendruomenės, žmogaus, jei prie jos įgyvendinimo neprisidės savivaldybės. Siekiant šio tikslo būtina, kad kiekviena bendruomenė rengtų ir įgyvendintų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas, atitinkančias vietas reikmes ir situaciją. Vieni svarbiausių šių tikslų įgyvendintojų yra savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos. Rekomendacijose aprašytos atskiros Programos sudėtinės dalys, jų rengimo aspektai, pateikiami konkretūs pavyzdžiai.

5.2. „*Psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos ir paklausos mažinimo priemonių taikymas. Rekomendacijos savivaldybėms*“. Šiame leidinyje pateikiamos rekomendacijos savivaldybėms tiek alkoholio ir tabako kontrolės priemonių vykdymo, tiek šių ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais. Leidinyje atspindėta ne tik Lietuvos savivaldybių patirtis įgyvendinant psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos ir paklausos mažinimo priemones, bet ir moksliniais įrodymais grįstų alkoholio ir tabako kontrolės bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonių veiksmingumas.

6. Savivaldybių Narkotikų kontrolės komisijų nariams, kitiems specialistams tikslinga **aktyviau naudotis** Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento parengta informacine medžiaga, kurią galima rasti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento interneto svetainėje www.ntakd.lt, o rubrikoje „Informacinė medžiaga“ - leidinius, skirtus atskiroms *tikslinėms grupėms* (Tėvams, specialistams, jaunimui, žiniasklaidai); *atskirų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos vykdymui* (kanapių vartojimo žala ir pasekmės, elektroninės cigaretės, naujos psichoaktyvios medžiagos ir pan.) bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos *efektyvumo vertinimui*.

7. **Rengiant, įgyvendinant bei vertinant** vykdomas psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos programas vadovautis Lietuvos ir užsienio šalių gerosios praktikos pavyzdžiais. Per pastaruosius kelis dešimtmečius buvo sukurta daug įvairių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programų, todėl buvo siekiama atrinkti ir suklasifikuoti veiksmingas prevencijos programas. Europos Narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro gerosios praktikos portale pateikiami naujausi prevencijos programų veiksmingumo įrodymai (<http://www.emcdda.europa.eu/best-practice>). Remiantis šio portalo duomenimis, visos **šeimos** įtraukimas į prevencines veiklas padeda sumažinti alkoholio, tabako ir narkotikų vartojimą; bendradarbiavimas tarp tėvų ir mokytojų padeda mesti rūkyti; socialinės rizikos šeimų lankymas sumažina alkoholio ir tabako vartojimą. Visapusės, socialinės įtakos modeliu ir gyvenimo įgūdžių

ugdymu pagrįstos **mokyklose** vykdomos prevencinės programos veiksmingai mažina alkoholio ir narkotikų, ypač kanapių, vartojimą; rizikos grupei priskiriamiems ir / ar probleminiu elgesiu pasižymintiems mokiniams skirtos interaktyvios prevencijos priemonės mažina psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą ir sumažina vairavimo išgėrus tikimybę; bendraamžiai-bendraamžiams principu grįstos priemonės mažina narkotikų vartojimo riziką; mentorystės programos mažina jaunimo alkoholio vartojimą. **Bendruomenėje** vykdomos visapusės, interaktyvios priemonės mažina rizikos grupėje esančio jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą; bendruomenės paramos grupės, įtraukiančios ir kitus šeimos narius, padeda socialinės rizikos šeimose gyvenančiam jaunimui. **Pasilinksminimo vietose** vykdomos visapusės prevencijos programos veiksmingai mažina su alkoholio vartojimu susijusių viešosios tvarkos pažeidimų, autoavarijų, nusikalstamumo tikimybę; pasilinksminimo tikslais narkotikus vartojančiam jaunimui skirtos kompiuterizuotos prevencinės programos gali (bent laikinai) sumažinti jų narkotikų vartojimą; vairavimo išgėrus prevencinės programos ir socialinės informacinės kampanijos sumažina autoavarijų (taip pat ir mirtimi pasibaigiančių) tikimybę; policijos pareigūnų apsilankymai pasilinksminimo vietose ir jų teritorijose mažina viešosios tvarkos trikdymą; pasilinksminimo vietų baro darbuotojams skirti atsakingo aptarnavimo mokymai sumažina jų klientų alkoholio vartojimą ir apsvaigimo lygį. **Socialinės informacinės kampanijos**, kurios vykdomos kartu su kitomis mokykloje ar bendruomenėje įgyvendinamomis prevencijos priemonėmis, gali sumažinti tabako vartojimo, vairavimo išgėrus ir autoavarijų tikimybę.

8. **Stiprinti** savivaldybės darbuotojų, atsakingų už psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos priemonių iniciavimą, organizavimą, kūrimą, įgyvendinimą bei vertinimą, kompetencijas. Atsižvelgiant į savivaldybių narkotikų kontrolės komisijos narių išsakytus mokymų poreikius, 2016 – 2017 metais organizuoti mokymus narkotikų kontrolės komisijos nariams.

9. **Gerinti** komunikaciją tarp savivaldybėse įkurtų tarybos komitetų, komisijų bei sukurtų darbo grupių, siekiant nedubliuoti vykdomų psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos priemonių bei ieškant bendrų sprendimų iškalančioms problemoms įveikti.

10. Būtina **stiprinti** Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ir savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų bendradarbiavimą sprendžiant savivaldybėms aktualius klausimus, keičiantis gerąją darbo patirtimi bei organizuojant periodinius susitikimus, mokymus, seminarus su tikslinėmis grupėmis, atsižvelgiant į jų poreikius ir vietos situaciją.

11. Savivaldybės interneto svetainėse **skelbti** savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų veiklos programas, įgyvendinamas psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos priemones. Svarbu ne tik viešinti psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos priemonių sąrašą, bet ir periodiškai informuoti apie jų įgyvendinimo eigą, t.y. kas konkrečiai viešinimo laikotarpiu jau yra padaryta, ar programos įgyvendinimas vyksta pagal numatytą planą, o jei kokių nors priemonių

nuspręsta atsisakyti, aiškiai pagrįsti, kodėl. Interneto svetainėse turėtų būti aiškiai informuojama apie gyventojų galimybę dalyvauti viešose konsultacijose dėl psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir prevencijos priemonių įgyvendinimo bei skelbti, į kokius jų pasiūlymus buvo nuspręsta atsižvelgti arba ne.

12. ***Išnaudoti*** socialinių tinklų teikiamas galimybes viešinant narkotikų kontrolės komisijų veiklą, išryškinant gerąją darbo patirtį bei viešinant konkrečius gerosios patirties pavyzdžius.

PRIEDAS

Savivaldybių narkotikų kontrolės komisijų apžvalgos suvestinė.

Savivaldybė	Savivaldybių apžvalga			
	Narkotikų kontrolės komisijos steigimas (yra / nėra įsteigta)	Pateikta 2015 m. veiklos ataskaita	Pateikta veiklos (priemonių) programa / planas	Pastabos
Akmenės r.	-	-	-	Planuoja įsteigti NKK
Alytaus m.	-	+	-	Veiklas vykdo kitos savivaldybės komisijos
Alytaus r.	-	-	-	Planuoja įsteigti NKK
Anykščių r.	+	+	-	
Birštono	-	-	-	Veiklas vykdo kitos savivaldybės komisijos
Biržų r.	+	-	-	
Druskininkų	+	-	-	Savivaldybėje veikia nusikalstamumo, psichotropinių medžiagų vartojimo, nemotyvuoto jaunimo užimtumo prevencijos komisija
Elektrėnų	+	-	-	NKK veiklos 2015 m. nevykdė, nes NKK sudaryta 2015 m. gegužės 20 d.
Ignalinos r.	+	+	-	
Jonavos r.	-			Planuoja įsteigti NKK
Joniškio r.	+	-	-	
Jurbarko r.	+	+	-	
Kaišiadorių r.	-	-	-	Veiklas vykdo savivaldybės Švietimo skyrius
Kalvarijos	+	+	-	
Kauno m.	-	+	-	Veiklas vykdo Kauno m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras
Kauno r.	+	+	-	
Kazlų Rūdos	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Kėdainių r.	+	-	-	
Kelmės r.	+	+	-	
Klaipėdos m.	+	-	-	
Klaipėdos r.	+	+	+	NKK veikla buvo neaktyvi, nes nauja NKK sudaryta 2015 m. birželio 25 d.
Kretingos r.	+	-	-	
Kupiškio r.	+	-	-	
Lazdijų r.	+	-	-	

Savivaldybė	Savivaldybių apžvalga			
	Narkotikų kontrolės komisijos steigimas (yra / nėra įsteigta)	Pateikta 2015 m. veiklos ataskaita	Pateikta veiklos (priemonių) programa / planas	Pastabos
Marijampolės	+	-	-	NKK atskiro veiklos plano ir atskiros ataskaitos nerengia
Mažeikių r.	+	+	-	
Molėtų r.	-	-	-	Veiklas vykdo Vaiko gerovės komisija, Molėtų raj. policijos komisariatas
Neringos	+	-	+	
Pagėgių	+	+	-	
Pakruojo r.	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Palangos m.	+	+	-	
Panevėžio m.	-	-	-	Veiklas vykdo Panevėžio m. sav. Komisija neigiamų socialinių veiksnių prevencijai koordinuoti
Panevėžio r.	-	-	-	Veiklas vykdo Vaiko gerovės komisija
Pasvalio r.	+	+	+	
Plungės r.	+	-	-	
Prienų r.	-			Planuoja įsteigti NKK
Radviliškio r.	-			Planuoja įsteigti NKK
Raseinių r.	-			Planuoja įsteigti NKK
Rietavo	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Rokiškio r.	+	-	-	
Skuodo r.	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Šakių r.	+	+	+	Ataskaita neišsami
Šalčininkų r.	+	+	-	
Šiaulių m.	+	-	+	
Šiaulių r.	+	-	-	
Šilalės r.	+	+	-	
Šilutės r.	+	+	-	
Širvintų r.	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Švenčionių r.	+	+	+	
Tauragės r.	+	+		NKK veiklos nevykdo
Telšių r.	-	-	-	Veiklas vykdo savivaldybės ir mokyklų Vaiko gerovės komisija, Visuomenės sveikatos biuras, kontrolės ir prevencijos priemonės vykdo Telšių raj. policijos komisariatas
Trakų r.	+	+	+	
Ukmergės r.	-	-	-	Veiklas vykdo Vaiko gerovės komisija, Visuomenės sveikatos biuras, Švietimo ir sporto,

Savivaldybė	Savivaldybių apžvalga			Pastabos
	Narkotikų kontrolės komisijos steigimas (yra / nėra įsteigta)	Pateikta 2015 m. veiklos ataskaita	Pateikta veiklos (priemonių) programa / planas	
				Socialinės paramos, Vaiko teisių apsaugos skyriai
Utenos r.	+	-	-	
Varėnos r.	+	-	-	
Vilkaviškio r.	+	+	+	
Vilniaus m.	+	-	-	
Vilniaus r.	+	-	-	
Visagino	+	-	-	NKK veiklos nevykdo
Zarasų r.	-	-	-	Planuoja įsteigti NKK, veiklą vykdo Vaiko gerovės komisija